

Gilbert Achcar och Ilja Budrajtskis: ”För nyfascisterna är djungelns lag det enda som verkar vettigt”

(Ur [Links international journal of socialist renewal](#), 15 maj 2025. Först publicerad på [Posle](#).
Översättning från engelska, Göran Källqvist.)

(Varifrån kom den ”globala nyfascistiska axeln” och vart är den på väg? Vilka destabiliserande effekter kan Rysslands krig i Ukraina få? Ilja Budrajtskis och Gilbert Achcar diskuterar det nuvarande kritiska läget – Links redaktionella kommentar.)

I och med inledningen av Trumps andra presidentperiod upplever världen en enorm geopolitisk förändring, och jag skulle vilja inleda diskussionen med frågan om NATO:s framtid. Idag är det uppenbart att alliansen befinner sig i en strategisk och ideologisk kris. USA är blockets viktigaste land men bygger öppet egna förbindelser med Ryssland, som brukade betraktas som NATO:s främsta motståndare, samtidigt som Europa talar om upprustning och att säkerställa sin egen säkerhet i någon sorts ny form. Vilka är förutsättningarna till NATO:s nuvarande kris? Skulle den kunna leda till att blocket faktiskt faller samman, och vad kan ersätta det?

Låt oss först komma ihåg att NATO befann sig i kris redan före USA:s nuvarande administration. Redan under Trumps förra presidentperiod beskrev den franske presidenten Emmanuel Macron NATO som ”hjärndött”. Det var det verkligen, eftersom Trump aldrig hade dolt sitt förakt för de europeiska liberala regeringarna och hela den så kallade liberala styrda internationella ordningen, vars ursprung var Atlantalliansen under Andra världskriget.

Putins invasion av Ukraina gav förstås NATO nytt liv. Den gav NATO en förnyad målmedvetenhet, vid en tidpunkt då en mycket atlanticistisk president [var tillbaka i Vita huset] – jag menar givetvis Joe Biden. Förutom att det i efterhand verkar vara en svanesång – organisationens sista energiutbrott innan den inleder sin dödskamp.

Vi befinner oss nu mitt i denna dödskamp. Som du nämnde har det uppenbart skett en skilsmässa mellan de två sidorna av Atlanten, eller åtminstone mellan USA och NATO. Skilsmässan är inte geografisk, den är politisk och ideologisk, i meningen att Kanada tillhör den liberala skaran, medan Orbáns Ungern tillhör samma nyfascistiska ideologiska familj som Donald Trump. Denna ideologiska klyfta tvingar europeiska liberala regeringar att i samarbete med Storbritannien försöka göra EU – som är den enda alternativa organisation de har tillgång till – till någon sorts försvarsallians och militär styrka. Västeuropa, Polen och Baltikum behöver Storbritannien som den ena av Västeuropas två kärnvapenmakter och en viktig västeuropeisk väpnad styrka. Och det är vad som för närvarande är i görningen.

Ty istället för att försvara en NATO-allierad försöker Washington påtvinga den något som i grund och botten är en kapitulation – även om Donald Trump som vi vet är oförutsägbar och hela tiden ändrar sig. Men signalerna [som han har givit], åtminstone under sitt presidentskaps första 100 dagar, tyder väldigt mycket på en nyfascistisk samhörighet med Vladimir Putin.

Det är uppenbart att vi har gått in i det jag kallade ”nyfascismens tidsålder”. Utvecklingen har skett sedan flera år. När Donald Trump för andra gången kom till Vita huset fullbordades förvandlingen. Således har vi sett hur det har uppstått en mäktig global nyfascistisk axel, som går från Trump till Netanyahu i Israel, Milei i Argentina, Orbán i Ungern, till viss del Meloni (och hon har den tydliga nyfascisten Salvini i sin regering), Modi i Indien, Erdoğan i Turkiet, etc. Jag beskrev summariskt denna nya era i en artikel med rubriken ”Nyfascismens tidsålder och dess utmärkande drag”.*

Hur länge den kommer att pågå är svårt att förutsäga. Man kan bara hoppas att den trasslar in sig i sina egna motsättningar och misslyckanden snarare än att sluta med ett världskrig – som den förra fascistiska tidsåldern gjorde under förra seklet. Vi kan se tecken på det med de fullkomligt kaotiska resultaten av Donald Trumps presidentskap i USA. Det kan leda till en kraftfull motreaktion mot trumpismen. Det äger redan rum i länder som Kanada och Australien, där lokala nyfascister eller beundrare av Trump har påverkats negativt av den försämrade bilden av honom. Så i detta avseende kan vi vara förhoppningsfulla, men situationen är extremt allvarlig.

Kan du beskriva framtidsutsikterna för det nyfascistiska projektets utrikespolitik? Vilka förhållanden skulle de vilja se i världen? Innebär det ideologiska släktskapet mellan de olika nyfascistiska regimerna att det också finns möjligheter till en allians, eller kan det finnas samtidigt med ökande konflikter mellan olika länder med nyfascistiska regimer?

Det första att betona i detta avseende är att det för yttersta högern inte finns något gemensam värdering som kan ersätta nationalismen. Liberaler kanske ansluter sig till en del värderingar som de anser ska ha större betydelse än en snäv nationalism, och i allmänhet avhåller de sig från en öppen nationalism. En del av dem påstår sig till och med vara ”internationalister” – *liberal internationalism* är exempelvis ett begrepp som används flitigt i USA för att beskriva en del av det utrikespolitiska etablissemangen – medan yttersta högern alltid är ultranationalistisk. För dem är det

* [The age of neofascism and its distinctive features](#), på *Links*, 22 februari 2025.

alltid Amerika först, Ungern först, Ryssland först – vilket land som nu är deras. Det är det snävt nationalistiska perspektivet.

De förenas när deras nationalistiska intressen kan förlikas, men det utesluter inte spänningar mellan nyfascistiska regeringar på grund av motstridiga intressen – t ex ekonomiska. Vi kan se att en del av Östeuropas nyfascistiska regeringar har blivit ilskna på Trumps tullpolitik, som skadar dem. Samma sak gäller andra regeringar – Modi, Erdoğan – vars regeringar försöker förhandla med USA, men man kan se att det äger rum under ett ekonomiskt tvång som utövas av det nuvarande Vita huset.

Så det är gränsen. Nyfascister har en tendens att gå samman mot liberaler, mot liberalism – deras gemensamma fiender – trots att dagens liberaler är mycket bleka liberaler. Ett av skälen till att den nyfascistiska vågen har uppstått är i själva verket det sätt på vilket liberaler i väst har anpassat sig till yttersta högern, istället för att ta direkt strid med den, de har antagit stora delar av yttersta högerens ideologi och program, till att börja med invandrarfientliga och andra rasistiska åtgärder, mot bakgrund av fortsatta nyliberala åtstramningar, som är just den samhällsekonomiska grund på vilken nyfascismen kunde utvecklas. Och det är därför vi har upplevt ett snabbare nyfascistiskt uppsving: den ekonomiska krisen 2008 och sedan den ekonomiska krisen under Covid stärkte yttersta högern.

På tal om en nyfascistisk tidsålder är framtidsutsikterna också mycket oroande. Nationell samling i Frankrike är mycket nära [att kunna] erövra makten vid nästa presidentval 2027. Det extrema högerpartiet Reform UK i Storbritannien växer oroväckande fort – på bekostnad av både det konservativa och det mycket bleka och mycket nyliberala Labourpartiet.

Många av de nyfascistiska krafterna har Kina som gemensam måltavla. Trumpadministrationen siktar in sig på Kina, men USA mer allmänt riktar också in sig på dem som en stadigt allt större och viktig rivaliserande makt. USA försöker knuffa den europeiska yttersta högern i denna riktning [att gå mot Kina]. Grejen här är att USA idag uppenbarligen betraktar Kina som något av en motsvarighet till vad Sovjetunionen var igår – det vill säga deras främsta globala motståndare – med skillnaden att Kina ekonomiskt växer häpnadsväckande fort, till skillnad från Sovjetunionen, som stagnerade efter 1970-talet.

Kina är inte en nyfascistisk regering. Det är en diktatorisk, auktoritär regering med stalinistiskt och maoistiskt ursprung, en enpartidiktatur, men den grundar sig inte på en varaktig, reaktionär ideologisk massmobilisering, som man kan se med trumpismen eller putinismen. Tack vare Kinas stadiga utvecklingstakt finns det för närvarande inget folkligt hot i masskala mot den kinesiska regeringen. Den har frodats på ekonomisk tillväxt och välstånd. Det är därför Beijing under de senaste decennierna har haft en ganska fredlig inrikes- och utrikespolitiskt profil, eftersom den ekonomiska utvecklingen är dess främsta legitimitet – den viktigaste källan till dess legitimitet. Och vi ska inte glömma bort att Kina fortfarande är ett utvecklingsland. Det har en enorm BNP, men i jämförelse med storleken på sin befolkning är det fortfarande ett mellaninkomstland.

För Vladimir Putin handlar det förstås samtidigt om globala trepartsrelationer. Gentemot USA odlade han – särskilt under Biden – ”evig vänskap” med Beijing.

Men Vladimir Putin är inte så dum: så länge han inte kan lita på att nyfascisterna blir kvar vid makten i Washington kommer han inte att äventyra sina relationer till Kina.

Om Washington skulle bli en diktatur som den som finns i Moskva, så skulle det kunna förändras, eftersom Rysslands naturliga benägenhet är att föredra en ideologisk allierad i väst framför Kina. Det finns rasism mot kineser i Ryssland, bitterhet mot att vara beroende av Kina, ett grannland som det till och med har förekommit gränskonflikter med. Inget av detta finns med USA. Och USA är givetvis fortfarande mäktigare än Kina teknologiskt och ekonomiskt, för att inte tala om militärt.

Det är en del av spelet. Putin kommer säkert inte att äventyra sina relationer med Beijing så länge han ser hur kaotisk Trumpadministrationen är. Han vet att det inte är någon säker satsning, och han kommer inte att förändra något grundläggande i sina internationella allianser bara på basis av Donald Trumps löften.

En annan ytterst skrämmande global process är [att länder börjar ompröva sitt förhållande till] kärnvapen. I tåten för denna omprövning står Putins Ryssland, som förra året ändrade sin kärnvapendoktrin. Nu kan kärnvapen användas som svar på olika sorters konventionella hot. Och de senaste åren har ryska propagandister talat allmänt om möjligheten av ett förebyggande kärnvapenangrepp för att undvika ett brett tolkat hot mot den nationella säkerheten. Således förvandlas kärnvapen från ett verktyg för att förhindra krig till en avgörande beståndsdel i ett möjligt internationellt krig. I vilken mån sprider sig detta förhållningssätt till kärnvapen globalt?

Det är inte svårt att förstå – det är en verkligt grundläggande strategisk fråga.

Fram till dess trodde Vladimir Putin att Ryssland var en allsmäktig militärmakt. 2014 invaderade han Krim och gick utan några svårigheter in i östra Ukraina. Obama-administrationens reaktion var mycket dämpad och begränsad. I september 2015 skickade Putin sina trupper till Syrien, först försiktigt för att försöka se vilket västs svar skulle bli – tills han efter några få veckors intervention tillkännagav att uppdraget var slutfört och skulle avslutas.

Och i frånvaron av några större påtryckningar från USA gick han vidare, och började, antingen med officiella trupper eller Wagnergruppen, breda ut sig i andra länder i Mellanöstern, i synnerhet Libyen och Sudan, och alltmer i Afrika söder om Sahara. Vi har sett hur Putins Ryssland har expanderat enormt militärt, i motsats till Sovjetunionens mycket begränsade expansion utanför sin inflytelsesfär efter 1945. Den första och enda gången Sovjetunionen gick utanför denna sfär var invasionen av Afghanistan 1970. Innan dess begränsade landet sina militära interventioner till Östeuropa: Ungern, Östtyskland, Polen, alla inom hur Jaltaöverenskommelsen delade upp världen.

Men det fanns också ett sovjetiskt inflytande i Afrika.

Det är sant, men det sovjetiska inflytandet där utgjordes av rådgivare och vapenleveranser, men inga stridande trupper. Moskva underlättade de kubanska truppers intervention istället för att skicka sovjetiska trupper. Det fanns ett stort missförstånd om att Sovjetunionen var ett aggressivt land, som det framställdes i västs propaganda. Men i själva verket var den poststalinistiska sovjetiska byråkratin i grund och botten konservativ, på grund av rädsla för att skapa kaotiska förhållanden som kunde vända sig mot den på hemmaplan. Det är roten till den byråkratiska konservatismen. Den kunde inte vara rovgirig på global nivå på det sätt som Putin är.

Putin har gått långt utanför Sovjetunionen i sina utländska interventioner. Ett skäl till det är kombinationen av Rysslands begränsade storlek och vikten av inkomster från fossila bränslen för att

understödja den ryska ekonomin, något som ger landet viktiga handlingsmarginaler utan att oroa sig så mycket för ekonomin. Trots västs alla sanktioner sedan invasionen av Ukraina kan vi se att den ryska ekonomin var mycket mer motståndskraftig än vad västs analytiker förväntade sig.

Putin utnyttjar detta – och de andra stöttepelare som han ärvde från Sovjetunionen, som t ex det militärindustriella komplexet, den enda industrisektor där det forna Sovjetunionen verkligen konkurrerade med väst och utvecklade en hel rad militära styrkor och teknologier, från konventionella vapen till kärnvapen och rymden. Det var en del av orsaken till att Sovjetunionen blev ekonomiskt utblottat – att det var tvunget att tävla med mycket rikare ekonomier i väst.

När Putin gick in i Ukraina i februari 2022 förväntade han sig att hans trupper skulle komma till Kyiv och störta regeringen på det sätt som de amerikanska trupperna gjorde i Bagdad 2003. Det var hans argument: ”Ni åstadkom en regimförändring i Irak, jag kommer att göra det i Ukraina. Jag har i själva verket mycket större rättigheter över Ukraina än ni hade i Irak.” Men han misslyckades ömkligt. Nu har han varit i krig i 3 år och har inte ens helt och hållet lyckats invadera de ”oblastar” som han formellt annekterade. Hans armé rör sig framåt men i snigelfart. Det visar hans begränsade militära makt.

Så vad återstår för Putin? Allt detta ökar automatiskt betydelsen för det andra område där han har en överlägsen styrka – i själva verket det mest betydelsefulla i världen, mer än själva USA:s betydelse – som är kärnvapenstyrka. Putins svaga konventionella krigföring i Ukraina ökar omedelbart det strategiska värdet på dess icke konventionella styrkor. Det är en mycket klassisk strategisk ekvation. Därav följer den förändrade doktrin som du pekade på, som om han sa: ”Ni har sett att jag är svagare i konventionell krigföring, men försök inte utnyttja det, ty om ni gör det kommer jag inte att tveka att använda kärnvapen. Jag vet att ni inte vågar slå tillbaka, än mindre trappa upp, om jag använder taktiska kärnvapen, för jag har många fler strategiska kärnvapen än någon av er.”

Ingen kommer att riskera en kärnvapenupptrappning. Så det är i grund och botten den logik vi befinner oss i, och den är mycket farlig, mycket oroande. Tänk också på hur det påverkar resten av världen, när nu Indien och Pakistan, två kärnvapenmakter, är på väg mot en militär konfrontation, som vi alla hoppas inte kommer att ske eftersom det skulle leda till en fruktansvärd mardröm.

Det visar att världen har blivit allt farligare. Tveklöst och utan tvivel har Vladimir Putin varit en viktig faktor för att försämra den internationella freden och de internationella relationerna. Jag har aldrig någonsin ursäktat NATO. Men oavsett vilket ansvar NATO och väst har, så är det ingen ursäkt för vad Putin gjorde: hur han fick Ryssland att köra fast i detta absurda krig i östra Ukraina, som har kostat Ryssland och det ryska folket – för att inte tala om ukrainarna – mycket mer än det ekonomiska eller ens ideologiska värdet på de territorier han strider för. Det finns ingen stor entusiasm i Ryssland för de här oblasterna i östra Ukraina. Det är en stor strategisk felbedömning som kommer att leda till att Putin misslyckas.

Trump hävdade att Ukraina ska klandras för kriget eftersom de borde ha uppfyllt den starkare sidans [dvs. Rysslands] villkor för att förhindra invasionen. Det stämmer bra överens med Moskväs standpunkt. De utan kärnvapen och jämförbara resurser kan inte avvisa ultimatum från en av världens främsta militärmakter. Kan vi tänka oss att denna princip utsträcks till andra östeuropeiska länder – exempelvis Baltikum eller Moldavien? Och i vilken mån kan EU och NATO gå med på detta för att förhindra en större konflikt?

Tja, det är ett av nyfascismens centrala kännetecken, som det delar med den gamla fascismen: åsikten att ”allt går med våld”, som du sammanfattade så bra. ”Vi är starkast och ni måste foga er efter vad vi bestämmer.” Och det är återigen skillnaden mellan dem och det som följde på den fascistiska axelns nederlag 1945: det lämnade plats för det vi kallade den liberala internationella ordningen, som grundades på regler som också omsattes i skapandet av FN, FN-stadgan och en rad principer som antogs reglera de internationella relationerna. USA var i och för sig den som bröt mest mot just den världsordning vars viktigaste upphovsman de var.

Denna logik är förstås ytterst farlig i internationella relationer, eftersom den är ett recept på oavbrutna krig. Under de senaste åren har Ryssland alltmer dragits in i krig. Vi har alla bevittnat Israels pågående folkmordskrig i Gaza, som är det första folkmordskrig som har förts av en av väst understödd teknologiskt utvecklad stat sedan 1945. Det har förekommit flera folkmord sedan 1945, men det har främst varit i det globala syd – förutom det så kallade bosniska folkmordet, även om denna beskrivning ifrågasattes starkt. Men inget av dessa folkmord begicks av en industriellt utvecklad stat med så nära band till väst som Israel.

Det är ingen slump att det sker under övervakning av den koalition av nyfascister och nynazister som styr Israel. Faktum är att Benjamin Netanyahu var redan före Putin förebild för en hel räckta nyfascistiska krafter, inklusive nyfascismens viktigaste pionjär, som är just Vladimir Putin. Netanyahu, som kom till makten för andra gången 2009, och som med ett mycket kort avbrott har suttit vid makten större delen av tiden sedan dess, blev tidigt ledstjärna för nyfascismen. En skillnad mellan nyfascismen och den gamla fascismen är anspråken på att respektera ett demokratiskt styre. Så länge nyfascisterna kan sitta kvar vid makten med hjälp av ett relativt öppet valsystem, så fortsätter de – och gör allt för att anpassa detta valsystem efter sina behov.

Situationen förändras givetvis när regeringen blir rädd för ett större uppsving för en massopposition – som när Putins regering efter 2012 blev rädd när den såg en utbredd opposition uppstå och till och med förlorade val. Det var då den övergick till en fullständig tvångspolitik och i grund och botten upphävde den parlamentariska demokratin. Men så länge nyfascisterna kan segra i relativt trovärdiga val, så föredrar de det, eftersom man nuförtiden åtminstone måste ha något som liknar demokrati för att få politisk legitimitet – till skillnad från 1930-talet, då tanken på en naken diktatur kunde vara populär. Det finns inga tvivel på att Mussolini och Hitler åtnjöt en verklig popularitet i länder som Tyskland och Italien, trots att de var uttalade fiender till demokrati.

Netanyahu har varit pionjär för den nyfascistiska ”demokratiska” trenden och en viktig allierad till de flesta nyfascister, där den gemensamma ideologiska basen för de flesta av dem är en muslimfientlig rasism.

Det har gjort västs hyckleri och dubbla måttstockar mer skamlösa än någonsin tidigare. Samtidigt är det slående att se hur den israeliska regeringen aldrig tog ställning mot Ryssland och förblev på god fot med Putin.

Putin har också varit mycket kluven om Gaza.

Lavrov sa till och med: ”Vi gör samma sak – israelerna kämpar mot nazister i Gaza och vi kämpar mot nazister i Ukraina.”

Ja, [och båda regeringarna kallar sina krig] en ”militär specialoperation”. Så min nästa fråga

är: för nästan ett årtionde sedan intervenerade Ryssland i det syriska inbördeskriget för att rädda Assads regim. I ett samtal mellan oss då, för tio år sedan,* hävdade du att det skedde som ett resultat av att USA:s politik hade misslyckats i regionen, och att det blev en framgång för Iran och Ryssland, där båda utvidgade sitt regionala inflytande. Hur har sammanbrottet för Assads regim förändrat styrkebalansen? I vilken mån kan Turkiet anses vara de som har tjänat mest på detta? Och vilka möjliga scenarier finns det enligt din uppfattning för händelseutvecklingen i Syrien?

Under de senaste 10 åren har Assadregimen överlevt på två stöttepelare: iranskt stöd och ryskt stöd. När iranierna ingrep 2013, främst via det libanesiska Hizbollah men också med styrkor som skickades direkt från Iran, stod regimen på nederlagets rand. Men inte ens det räckte för att rädda regimen, speciellt med tanke på att Iran inte ens har något flygvapen. I detta avseende är Iran ett mycket svagt land, eftersom det sedan mycket länge har levt under ett embargo, ett internationellt embargo. Den hade bara några få gamla amerikanska plan. Det var därför Ryssland intervenerade 2015. De räddade regimen på ett mycket mer avgörande sätt. Det fanns iranska trupper men inga flygplan; sedan fanns det ryska plan men inga trupper som var indragna i strid – och de här ryska planen och missilerna gjorde en jätteskillnad. De gjorde det möjligt för regimen att bli kvar.

I och med kriget som har utspelat sig i Ukraina sedan 2022 har Ryssland kört fast i ett träsk i östra Ukraina och dragit bort huvuddelen av sina flygplan från Syrien. Enligt israeliska källor fanns det 15 ryska plan kvar i Syrien när Assadregimen kollapsade. Sedan gav Israel Iran ett mycket tungt slag genom sitt angrepp på Hizbollah i Libanon förra hösten. Det försvagade Hizbollah så mycket att de inte längre kunde ingripa i Syrien.

Så de två viktigaste krafter som stödde den syriska regimen var praktiskt taget borta, och det var då syriska islamistiska styrkor med band till Turkiet valde att gå på offensiven. De blev troligen själv väldigt överraskade av hur snabbt regimen föll samman. Trots att vi vet att marionettregimer som baserar sig på utländskt stöd faller samman väldigt snabbt när det utländska stödet dras tillbaka. Det senaste större exemplet på detta före Syrien var regimen i Kabul 2021, när Biden beslutade sig för att dra tillbaka USA:s trupper från Afghanistan: vi såg hur snabbt marionettregimen föll ihop.

Nu drar Turkiet givetvis nytta av detta, men det finns ett stort ”men” här. De islamistiska trupper som fanns i Syrien är inte ens nära jämförbara med Assadregimen i militär styrka. De består av några få tusen soldater med begränsade militära medel. Innan den syriska regimen föll samman hade Israel alltid betraktat Assad som ”djävulen vi känner”, och såg inte honom som något hot eftersom han aldrig lät någon inleda angrepp mot den israeliska ockupationen av syriskt territorium på Golanhöjderna. Det var Israels lugnaste ockuperade gräns. Dessutom litade Israel på att Ryssland skulle kontrollera Syrien, och fick grönt ljus från ryssarna att angripa Irans trupper i Syrien.

Israel och Moskva samordnade helt klart dessa aktioner, ty även om Iran och Ryssland båda stödde Assadregimen, så var de samtidigt rivaler om kontrollen över Syrien. Så när Assadregimen föll samman krossade Israel omedelbart Assads hela militära potential. Alla flygstyrkor som regimen hade, dess lager av missiler och till och med flottan: allt förstördes några få dagar efter regimen sammanbrott.

Detta ökade den nya självutnämnda syriska Damaskusregeringens svaghet. Den kontrollerar bara en

* Se ”[New but Still Cold. An interview with Gilbert Achcar.](#)”, *LeftEast*, 19 december 2014.

begränsad del av territoriet, mycket mindre än vad Assadregimen kontrollerade med iranskt och ryskt stöd. Den nya regimen är till och med militärt svagare än de kurdiska styrkorna i nordost. Således finns det trupper i söder och nordost i landet, och en del av den stöds av USA, som inte anser sig representeras av den nya regeringen i Damaskus. Så Syrien är scenen för en kamp mellan regionala styrkor. Turkiet och Qatar är gamla anhängare till de islamistiska styrkor som segrade. Å andra sidan bildar det saudiska kungadömet, Förenade Arabemiraten, Egypten och Jordanien, som betraktas som västvänliga, en regional allians som ideologiskt och politiskt är rivaler till Turkiet-Qatar-axeln. De två allianserna konkurrerar om den syriska regeringens lojalitet. Och den nya syriska regeringen utnyttjar mycket opportunistiskt denna rivalitet för att få lite manöverutrymme. Situationen i Syrien har blivit extremt ombytlig. Det är svårt att göra någon annan prognos än en utdragen instabilitet.

I dina senaste texter har du sagt att FN skulle kunna spela en avgörande roll för att få till stånd en fredsuppgörelse i Ukraina. Hur realistiskt är det, med tanke på att Ryssland har ignorerat större delen av FN:s generalförsamlings resolutioner om Ukraina, samtidigt som varje erkännande av Rysslands rätt till de ockuperade områdena skulle bryta mot de internationella juridiska grundvalar som FN vilar på? Vilken betydelse kan FN rent allmänt ha i det nuvarande läget med ett snabbt förfall av de internationella lagarna och splittring i de militärpolitiska blocken?

Du har rätt när du pekar på FN:s mycket begränsade inverkan på vad som har hänt i Ukraina sedan 2022. Men det beror på att FN:s säkerhetsråd har varit förlamat. Och det vi har fått är resolutioner från FN:s generalförsamling. De har ingen tvingande makt. Med stöd från några få allierade kan Ryssland med lätthet bortse från dem. Förbluffande nog har vi på senare tid sett USA och Israel rösta med Ryssland och dess mycket få traditionella allierade om Ukraina.

Men det var inte det jag menade när jag nämnde FN som en möjlig nyckelaktör i det som sker i Ukraina. Jag menade givetvis säkerhetsrådet, som är FN:s verkställande organ. Där är Kina elefanten i rummet. Ända sedan invasionen inleddes i februari 2022 har Kina slagit fast sin officiella hållning. De uttryckte ett klart stöd för alla länders territoriella integritet – det är just de ord de använde – och suveränitet, ”inklusive Ukraina”, som de speciellt lade till.

Det var ett kraftfullt uttalande, vilket också ”Kinas ståndpunkt om en politisk lösning av Ukraina-krisen”, som markerade invasionens ettårsdag, var.* Om USA och dess allierade i väst hade utnyttjat dessa möjligheter för att tillsammans med Beijing arbeta i säkerhetsrådet för att försöka driva på för ett omedelbart slut på aggressionen och någon sorts förhandlingsuppgörelse inom ramen för internationell lagstiftning, så skulle vi inte ha varit där vi är idag. Det som hände var att Biden-administrationen visserligen förändrade en del annan politik, men i två viktiga avseenden fortsatte med Trump-administrationens förhållningssätt. Det ena är fientligheten mot Kina. Och här finns det en kontinuitet mellan Trump-I, Biden och Trump-II, som skiljer sig från Obamas relativt fredliga och vänskapliga relation till Beijing. Trots de små skillnader som det kan finnas mellan Trump och Biden avseende Kina och Israel, så har deras politik mycket mer gemensamt. Denna inställning fick Biden-administrationen att utan ett uns av bevis ända från början anklaga Beijing för att stöda den ryska invasionen.

Och där slösades en stor möjlighet bort. Jag är övertygad om, att om västländerna skulle vända sig

* Se ”[China’s Position on the Political Settlement of the Ukraine Crisis](#)”, Kinas utrikesministerium, 24 februari 2023.

till Beijing och be dem att samarbeta om en förhandlingslösning inom ramen för internationell lag och inom FN:s ramar, som hela tiden är ett uttalat mål för Beijings utrikespolitik, så kunde saker och ting vara annorlunda. Beijings utrikespolitik är att följa internationell lag och samtidigt vidhålla principen om icke-inblandning i interna angelägenheter. Kina gillar inte att något land lägger sig i deras egna angelägenheter, men för förhållanden mellan stater har de konsekvent förespråkat FN, internationella institutioner, multilateralism och internationell lagstiftning. Och som vi vet skulle inte Ryssland ha kunna stå emot både väst och Kina.

I detta avseende har Kina ett avgörande inflytande. Zelenskyj var smartare. Vid något tillfälle försökte han bli vänskaplig med Beijing. Men för att försöka göra Trump nöjd har han på senare tid gjort Kinafientliga uttalanden. Men i grund och botten är det Washington som har förhindrat en förhandlingsuppgörelse med deltagande av Kina, och där har Washington ett centralt ansvar för att kriget i Ukraina fortsätter.

Att frysa ut Kina är, som vi ser, ett recept för kaos i världen. Besserwissrar i väst försöker helt ignorera detta och hänger sig åt demonisering av Kina. Men i och med nyfascismens uppsving ser vi idag hur Västeuropa börjar omvärdera inställningen till Kina. USA, både Biden och Trump, har pressat Västeuropa att anta en alltmer Beijing-fientlig ståndpunkt, inklusive att utvidga NATO:s intressesfär till Kina, utöver Washingtonfördragets territoriella gränser. På grund av USA:s attityd börjar västeuropéerna nu komma på andra tankar, både av ekonomiska och politiskt militära skäl. Det äger rum en del omprövningar, där man lutar åt att återupprätta vänskapliga förbindelser med Kina, vid en tidpunkt då förhållandena till Trump-administrationen är spända. Det gäller Frankrike, Storbritannien, och ännu mer för Tyskland, som har starka ekonomiska band till Kina. De har nu en benägenhet att ge sina egna ekonomiska intressen företräde framför att alltid svansa efter Washington.